

Daniela Ortiz

La Rebelión de las Raíces

21.12.22 > 5.3.23

àngels barcelona

C. Pintor Fortuny, 27, 08001, Barcelona

Daniela Ortiz

Encanteris sobre el present

Per Miguel López, desembre 2022

En els últims anys, les obres de l'artista i activista Daniela Ortiz han incorporat models i llenguatges pedagògics, com els llibres infantils i espectacles de titelles, que li permeten mostrar el seu respecte i agraïment al saber que emana de la col·lectivitat, les plantes, el territori i els éssers espirituals. Aquesta exposició reuneix un conjunt d'obres recents que apel·len a la dimensió afectiva de la memòria oral i a una escolta que no és purament racional sinó corporal.

La seva mudança a Cusco –el lloc on va créixer– en 2020 va enfortir el seu vincle amb la calidesa del treball manual. Després d'estar fora del Perú per més d'una dècada, l'artista desitjava reconnectar amb formes de representació artística no occidental –estètiques populars, pageses i indígenes. La seva sèrie La Rebel·lió de les Arrels és hereva de la tradició religiosa dels exvots pintats: làmines metàl·liques o de fusta on es plasma una imatge i un text per a demanar un desig. Condensada en tres o quatre vinyetes, les seves sèries connecten múltiples temps i geografies.

En les seves pintures d'exvots, l'artista no sols imagina formes de justícia davant una història d'extracció, esclavisme i confiscació de béns per part d'occident; les seves pintures són també una forma d'intercanvi entre el terrenal i el sagrat. Les seves peticions tenen un caràcter propiciatori, com si ella els parlés a forces superiors capaces de canviar el rumb de la vida. Aquesta dimensió ritual apunta fins i tot en el ritme musical dels seus textos en els quadres. Les plantes –protagonistes de les seves històries– donen compte d'una idea de sanació que no s'esgota en la visió liberal de curar del cos individual, sinó que reclama la urgència de restaurar un equilibri ecològic i social fracturat.

Una altra de les seves obres en exposició és The Weeping Woods and the Okapi Resistance, un espectacle de titelles comissionat pel Kunstenfestivaldesarts de Brussel·les. Presentada per a una audiència principalment de nens, l'obra té com a protagonistes a un okapi –un mamífer que viu a la República Democràtica del Congo– i a altres animals de set monuments de Brussel·les. La història connecta episodis que van des de l'evangelització en Abya Yala fins a la invasió a l'Iraq i l'Afganistan per a evidenciar la condescendència i l'autoritarisme del colonialisme blanc emmascarat en falses polítiques de protecció humanitària, filantropia i solidaritat. És eloqüent que aquesta peça teatral hagi estat presentada davant d'un monument que relata el colonialisme belga a Congo. Enfront de la grandiloqüència patriarcal d'aquesta enorme escultura, els seus delicats titelles ofereixen un desgreu simbòlic a través del joc i la tendresa.

La faiçó artesanal i els colors vibrants de les seves peces són profundament seductors: ens recorden les qualitats màgiques i polítiques de la bellesa. Les seves pintures subratllen la dimensió revolucionària de les arrels, fulles, larves i fruits per a tirar a baix als representants del poder colonial. El seu espectacle de titelles expressa el poder d'una aliança entre animals, esperits i forces humanes capaç d'obrir nous camins d'alliberament. Les obres de Daniela Ortiz no sols obren noves portes per a entrar a la història, també llancen encanteris sobre el present.

BIO | Daniela Ortiz (Cusco, 1985), A través del seu treball Daniela pretén generar narracions visuals on els conceptes de nacionalitat, racialització, classe social i gènere són entesos de manera crítica per a analitzar el poder colonial, capitalista i patriarcal. Els seus projectes i recerques recents aborden el sistema de control migratori europeu, el seu vincle amb el colonialisme i els mecanismes legals creats per les institucions europees per a poder exercir violència contra les poblacions migrants i racialitzades. Al seu torn ha desenvolupat diversos projectes sobre la classe alta peruana i la seva relació d'explotació amb les treballadores domèstiques. Recentment el seu fer artístic ha tornat a centrar-se en el visual i manual fent treballs en ceràmica, collage, dibuix i formats com ara llibres per a nens amb la intenció d'allunyar-se de les estètiques conceptuals eurocèntriques. A més del seu treball artístic és mamà de dues wawas, una de quatre anys i una altra de pocs mesos, dona xerrades, tallers, i participa de diverses discussions i lluites en contra del sistema de control migratori europeu i el racisme institucional.

